

Talaj- és trágyavizsgálati módszerek

Mezőgazdasági Kiadó, Budapest. 1962. 413. oldal.

Szerkesztette: Ballenegger Róbert és di Gléria János

Munkatársak: Arany Sándor, Ballenegger Róbert, di Gléria János, Ferencz Vilmos, Klimes-Szmik Andor, Krámer Mihály, Máté Ferenc, Prettenhoffer Imre, Romlehner László, Sarkadi János, Sik Károly, Stefanovits Pál, Szébenyi Lajosné, Szűcs László

A módszerkönyv legutóbbi, 1953-as kiadásához képest az új kiadásban mindenekelőtt a tartalmi változtatásokat kell észrevennünk. Több új fejezettel bővült, mint a szervetlen és szerves trágyák vizsgálata, a trágyázási kísérletek megoldásait ismertető fejezet, az izotópos vizsgálatokat bemutató rész, valamint olyan részlegesen, vagy teljesen új kisebb fejezetek, mint a talaj mikroelemtartalmának meghatározása, a talaj ásványtani vizsgálata és a talaj-erózió helyszíni vizsgálata. Ugyanakkor az új kiadás elhagyott egy sor, ma már nem, vagy csak kivételes esetekben használatos módszert és a talajbiológiai vizsgálatokat teljes egészében, mely utóbbiak egy folyamatban levő önálló munkában fognak megjelenni. A tartalmi változtatások korszerűsítések, bővítések, önmagukban is nagyban megnövelték az új kiadás használhatóságát.

A megváltozott tartalom új formában jelentkezett, ez elsősorban a szerkesztésmódban, a decimális rendszer alkalmazásában nyilvánult meg. Ez a formai megoldás, bár a továbbiakban még csiszolásra szorul, elősegítette az új kiadás áttekinthetőségét, logikusabb felépítést, amit az előző kiadástól sokszor joggal számonkértek.

A Talaj- és trágyavizsgálati módszereket összehasonlítva a hasonló tárgyú külföldi munkákkal megállapíthatjuk, hogy korszerűség és sokoldalúság szempontjából felveszi a versenyt a szakkönyvekkel.

A módszerkönyv nagy terület vizsgálati módszereit ismerteti, ez következik a talaj-tani és agrokémiai kutatómunka sokrétűségéből is. Ez a széles skála azonban nem teljes, hiányzik a növények, növényi részek kémiai és egyéb vizsgálatait ismertető fejezet, holott e módszerek alkalmazásai szorosan hozzátartoznak a tudományág eredményes műveléséhez. Több fejezetben találunk olyan utalást, néhány módszert a növény elemzésekre, vagy olyan módszereket, amelyek több-kevesebb módosítással alkalmasak növényvizsgálatokra is, de

ezek nem helyettesíthetik a rendszeresen felépített önálló fejezetben való ismertetést.

A módszerkönyv első fejezetében a talajok helyszíni vizsgálata, az átnézetes genetikus és részletes (üzemi) talajtérképek készítése, a talajok fizikai, ásványtani vizsgálata és a talaj-erózió helyszíni vizsgálata található. A fejezet terjedelme és az alfejezetek jellege alapján helyesebb lett volna a talajfizikai módszereket külön önálló fejezetben ismertetni, ugyanakkor a fizikai vizsgálatok gyakorlati jelentőségét és a vizsgálatokból levonható következtetéseket is helyes lett volna jobban kiemelni. A talajtan kutatás fontos és ma még nem eléggé értékelte része az talajásványok vizsgálata, ezért örömmel üdvözölhetjük a módszerkönyv idevágó fejezetét, hozzáátve, hogy nagyobb részletességet és terjedelmet érdemelt volna.

A talajok kémiai vizsgálata c. fejezet legjobban sikerült része a talaj tápanyag-állapotának vizsgálata. A korszerű, rövid szövegezés és értékelés mellett az egyes oldószeres módszereket áttekintő táblázatok az alfejezet legnagyobb erőnyei. A részletes és valóban felhasznált irodalom lehetővé teszi a módszerek alkalmazásában a további elmélyülést. A talaj ásványos részének kémiai elemzését tárgyaló résztől szintén a részletességet és a választékot lehet számonkérni. Így pl. kimaradt a hidrogénfluoridos feltárási módszer ismertetése. A királyvizes összes foszfor és a Lawrence-Smith-féle összes kálium, nátrium meghatározáson kívül léteznek jobb, megbízhatóbb, esetenként még gyorsabb és egyszerűbb módszerek is, amelyeket helyes lett volna bemutatni. Az Ajdinjan-féle összes kén meghatározási módszer is a legjobbak közül való, egyszerűsége, pontossága folytán megérdemli az ismertetést.

A szerves és szervetlen trágyák vizsgálata, valamint a trágyázás hatásának megállapításával foglalkozó fejezetek hízagpótló jelentőségük, most először szerepelnek módszer-

könyvben. A fejezetekben leírt vizsgálati módszerek, a korszerű matematikai tárgyalás, értékelés, nagymértékben elősegítheti a trágyázási kísérletezés színvonalának emelését, így a gyakorlat számára adott tanácsok értékét is.

A módszerkönyv utolsó fejezetében az izotópok talajtani és agrokémiai alkalmazásait ismerhetjük meg. Ezek a vizsgálatok szintén először szerepelnek hazai módszerkönyvben és jól jelzik azt a nagy fejlődést, mely az elmúlt tíz évben a talajtani és agrokémiai kutatás metodikájában végbement. Ez a fejlődés gyors volt, míg az ötvenes évek elején csak elvétve lehetett ilyen tárgyú izotópos módszert találni, addig jelenleg az izotópos módszerek közismertté, általánosan használtakká váltak. Így ma már vitatkozni lehet azon, hogy szükséges-e külön fejezetben tárgyalni az izotópok alkalmazásait. Talán helyesebb a megfelelő fejezetekhez sorolni az izotópos vizsgálatokat,

— ez a talajok izotóposan higítható foszfortartalmának meghatározásánál, mint tápanyag vizsgálatnál már meg is történt.

A módszerkönyv új kiadása az 1953-as kiadás hibáit legnagyobb mértékben kiküszöbölte és nemzetközi viszonylatban is jelentős szakművevé válhat. A szerkesztők azt a céljukat, hogy ez a munka az elméleti oktatás, kutatás és a gyakorlat számára jól áttekinthető alapos módszerkönyvvé váljon — elérték. A még meglevő hibák kijavítására egy későbbi kiadásban valószínűleg sor kerülhet. A fejezetek elméleti bevezetései, értékelő útmutatásai és a majd minden alfejezet végén található irodalomjegyzék, könnyen érthetővé és alkalmazhatóvá teszi az oktatásban résztvevők és a gyakorlati szakemberek számára egyaránt az ismertetett módszereket.

KOZÁK MÁTYÁS

Érkezett: 1963. május 20.

ÚTMUTATÁS A SZERZŐK RÉSZÉRE

Az AGROKÉMIA ÉS TALAJTAN a szűkebb értelemben vett agrokémián, talajtanon, trágyázástanon, a növények táplálkozásának kémiáján kívül foglalkozni kíván a növényi biokémia, talajmikrobiológia, növényélettan stb. mezőgazdaságot illető területeivel. A közlésre béküldött dolgozatok összeállításánál, a folyóirat egységes kiállítása érdekében az alábbiak figyelembe vételét kérjük:

1. A dolgozat felépítését tekintve legjobban bevált az alábbi tagolás: 1. Bevezetés: a kísérleti munka kiindulása és rövid irodalmi áttekintés. 2. A felhasznált anyag és módszerek. 3. A kísérleti rész. 4. Az eredményekből levonható következtetések. 5. Összefoglalás.

2. A kéziratok egy oldalon, baloldalt 5 cm-es margóval, kettes sorközzel, fogalmi papíron két példányban géppel írandók. A szerző neve alatt fel kell tüntetni az intézetet, ahol a szerző munkáját végezte. Látjegyzet alkalmazását kérjük mellőzni. Táblázatokat, grafikus ábrázolásokat, fényképeket szükséghez képest közlünk.

3. Az idézett irodalom a dolgozat végén betűrendbe szedve és sorszámozva tüntetendő fel. A szövegben a hivatkozás a szerző neve után szögletes zárójelbe tett számmal történik. A folyóirat idézetek tartalmazzák a szerző, ill. szerzők nevét aláhúzával, a dolgozat címét, a folyóirat megnevezését a szokásos rövidítéssel, a kötettszámot kétszer aláhúzával, a kezdő és végső oldalszámot és végül a megjelenés évszámát. Könyv idézése esetén a szerző után a könyv címe, a kiadó, valamint a kiadás helye és éve közlendő. Pl.: [19] Szaboles, I. & Máté, F.: Die Bildung der ungarischen Alkaliböden. Z. Pflernähr. Düng. 73. 140—145. 1956.

4. A magyar nyelvű összefoglalásnál valamivel bővebb összefoglalást kérünk fordítás céljára 3 példányban, mely önmagában is érthető és teljes legyen. Kérjük csatolják ehhez az ábra aláírásokat és a táblázatok sorszámozott rovatainak szövegét.

5. A kijavított kefelevonatokat 3 nap múlva a szerkesztőségnek kell visszaküldeni. A kefelevonaton már csak a hibás szedés javítása történhet, olvashatóan, tintával, a szokásos jelzések alkalmazásával. Szövegrész törlése vagy új szövegrész beiktatása költséges és ezért mellőzendő. A közlemények tartalmáért a szerzők felelősek.

6. A szerzők díjtalanul 100 db különlenyomatot kapnak.

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó igazgatója

Műszaki szerkesztő: Vidosa László

A kézirat nyomdába érkezett 1963. VII. 31. — Példányszám: 1400 — Terjedelm: 14 (A/5) ív

63.57322 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György